

**Kommenteret dagsorden
for mødet i NOVA-styringsgruppen for marine områder
den 5. februar 2003**

DMU
*Danmarks
Miljøundersøgelser*

Afdeling for Marin Økologi
M-FDC

J.nr. 112/101-0005
Ref. JA

Den 29. januar 2003

M-FDC har ved mail af 24. januar 2003 indkaldt til møde i NOVA-styringsgruppen for marine områder. Mødet finder sted hos Miljøstyrelsen. Et forslag til dagsorden var indeholdt i indbydelsen.

1. Godkendelse af dagsorden

- 1.1 Det indstilles:
– at den foreslåede dagsorden drøftes og godkendes.

2. Godkendelse af referater af mødet den 30. oktober

- 2.1 Det indstilles:
• at udkastet til referat drøftes efter behov og godkendes.

3. Meddelelser m.v.

- 3.1 M-FDC har den 3. december 2002 publiceret:
• Ærtebjerg, G. m.fl. (2002). Marine områder 2001 - Miljøtilstand og udvikling. NOVA 2003. Faglig rapport fra DMU nr. 419. Danmarks Miljøundersøgelser.
- 3.2 DMU har sammen med GEUS og MST publiceret:
• Andersen, J.M. m.fl.. (2002). Vandmiljø 2002. Tilstand og udvikling - faglig sammenfatning. Faglig rapport fra DMU nr. 423. Danmarks Miljøundersøgelser.
- 3.3 Resultaterne af skibstræffet afholdt den 11.–12. juni 2002 i Korsør er nu publiceret:
• Stæhr, P. m.fl. (2002). Interkalibrering af marine målemetoder 2002. Faglig rapport fra DMU nr. 425. Danmarks Miljøundersøgelser.
- 3.4 M-FDC afholdt en uformel temadag om biologisk effektmonitoring af ålekvabbe (*Zoarcetes viviparus*) og yngel heraf den 3. december 2002 med deltagelse af bl.a. Fyns Amt, Storstrøms Amt og Århus Amt.
- 3.5 Den endelige rapport fra projektet om statistisk optimering af overvågningsprogrammer er nu publiceret:
• Larsen, S.E., Jensen, C. & Carstensen, J. (2002). Statistisk optimering af monitoringsprogrammer på miljøområdet. Eksempler fra NOVA-2003. Faglig rapport fra DMU nr. 426. Danmarks Miljøundersøgelser.
- 3.6 M-FDC har som tidligere nævnt udarbejdet en rapport til OSPAR om eutrofiering i de danske farvande. Rapporten har været drøftet i OSPAR's Eutrophication Task Group samt været i høring hos Benni W. Hansen, RUC og Dan Conley, UP, Frankrig. Efterfølgende har rapporten været

sendt i en uformel høring i amterne. Kun Fyns Amt har haft bemærkninger. Status er at der læses korrektur på rapporten, som nu forventes at foreligge i en trykt udgave med udgangen af februar 2003.

3.7 Det indstilles:

- at styringsgruppen tager de skriftlige meddelelser til efterretning, og
- at medlemmerne mundtlig orienterer om evt. forhold af betydning for overvågningen af natur- og miljøforholdene i den danske farvande eller af betydning for gruppens arbejde.

4. Status for driften af programmet

a) *Farvandsmodel*

4.1 Modelgruppen har afholdt møde den 14. november 2002. Referatet er vedlagt til styringsgruppens orientering.

b) *Tekniske anvisninger*

4.2 Det oplyses, at de tekniske anvisninger ikke er ændret siden sidste møde.

c) *Evaluering af den statslige rapportering i 2002*

4.3 Amterne har til mødet udarbejdet evalueringer af hhv. iltsvindsrapporteringen og den af M-FDC udarbejdede havrapport.

4.4 Der foreslås følgende procedure for færdiggørelse af evaluering af den statslige rapportering:

- MST og SNS fremsender evalueringsnotater,
- M-FDC udarbejder et udkast til evalueringsnotat,
- udkastet til evalueringsnotat sendes i høring hos medlemmerne af styringsgruppen,
- kommentarer fremsendes til M-FDC fra medlemmerne af styringsgruppen, og
- M-FDC fremsender evalueringsnotat til Aftaleudvalget.

4.5 Det indstilles:

- at styringsgruppen drøfter og justerer, herunder aftaler tidsfrister, samt godkender den foreslåede procedure.

d) *Paradigma for årets rapport fra M-FDC*

4.6 For den statslige rapportering i 2003 har styringsgruppen tidligere besluttet, at rapportens temadel som følge op på 96-rapporten om miljøforholdene i de danske fjorde. I forbindelse med udarbejdelsen af AP2003 er det endvidere besluttet at udarbejde temaafsnit om hhv. (1) ålegræs i fjorde, (2) blødbundsfauna i fjorde samt (3) 'systembeskrivelse' for danske fjorde.

4.7 M-FDC har udarbejdet et forslag til disposition for 2003-rapporten. Det adskiller sig på en række punkter fra både de to tidligere 'paradigmaer' og styringsgruppen beslutning om at rapporten skal indeholde et tema om 'systembeskrivelse' af danske fjorde. Bl.a. foreslås:

- at Del 1 "året-der-gik" kortes ned til et afsnit på 4-6 sider, som alene skal beskrive ekstraordinære hændelser i 2002,
- at der som konsekvens af ovenstående er justeret i antallet af afsnit og sider i Del 2,
- at temaet om 'systembeskrivelse' af danske fjorde erstattes af et tema om iltsvindet i 2002, begrundelserne herfor er bl.a.:
 - at iltsvindet med hensyn til indtræden, udbredelse og styrke var exceptionelt,
 - at HELCOM har taget initiativ til et særskilt arbejde om iltsvindet i 2002 med henblik på drøftelse på ministermødet i juni 2003,
 - at der p.t. ikke er aftalt nogen form for samlet national vurdering eller rapportering af såvel iltsvindets omfang, årsager og effekter,

- at 'systembeskrivelsen' med fordel kan kobles med implementering af vandrammedirektivet, her tænkes først og fremmest på inddelingen af kystvandene i typologier som forventes mere eller mindre på plads i første halvdel af 2004,
- at det antagelige vil være et stykke tid før at stillingen som 'estuariemodellør' i MAR bliver besat – det var denne modellør som skulle have arbejdet med 'systembeskrivelsen',
- at Del 4 "Sammenfatning og konklusioner" forsøgsvis – og i det omfang det er muligt - suppleres med 'systembeskrivelser' for hhv. åbne farvande og fjorde.

4.8 Det indstilles:

- at styringsgruppen efter behov drøfter og tager ovenstående til efterretning.

4.9 Til styringsgruppens orientering kan det oplyses, at M-FDC har modtaget henvendelser fra Storstrøms Amt og Århus Amt/Nordjyllands Amt om at anvende det 'nye' paradigma. M-FDC er indstillet på at efterkomme amternes ønsker under forudsætning af:

- at amterne følger dispositionen for M-FDC's rapport i 2003,
- at amterne i dialog med M-FDC udvælger 2-3 temaer pr. rapport, og
- at de obligatoriske figurer (jf. det faste paradigma) indgår i amternes rapporter, fortrinsvis som bilag.

e) *Øvrige forhold*

4.10 Endelig opfordres medlemmerne af styringsgruppen til at orientere om evt. forhold af relevans for driften af den marine del af NOVA-programmet.

5. Status for revisionen af NOVA-2003

5.1 Revisionsgruppen har den 27. november 2003 truffet en foreløbig beslutning om nedbrydningen af det marine delprogram på de enkelte amter. Vedlagt er til styringsgruppens orientering en Excell fil med angivelse af rammerne. Bemærk af modelkomplekset ikke er indeholdt.

5.2 Forslaget til NOVANA-program blev sendt i offentlig høring den 17. december 2002.

5.3 Høringssvarene fremgår af NOVA-hjemmesiden. M-FDC vil på mødet give en foreløbig mundtlig orientering om de indkomne høringssvar. OVS og Revisionsgruppen koordinerer den videre proces med hensyn til besvarelse af de indkomne høringssvar.

5.4 Arbejdet i den under Revisionsgruppen nedsatte undergruppen vedr. miljøfarlige stoffer vil afstedkomme en række mindre justeringer i overvågningen af miljøfarlige stoffer i det marine delprogram. Bl.a. vil vandprogrammet udgå og bliver overført til det tværgående screeningsprogram. Desuden vil et par stoffer udgå af stoflisten. M-FDC vurderer p.t. om dette vil få indflydelse på de fastsatte enhedspriser.

5.5 Det indstilles, at styringsgruppen:

- efter behov drøfter revisionsprocessen og forslaget til NOVANA-program.

6. Fag- og temamøder i 2002 og 2003

6.1 Marint fagmødet 2003 vil finde sted den 8. – 9. oktober 2003 på kursuscentret "Comwell Rebil Bakker".

6.2 Følgende temamøder i 2003 er p.t. under planlægning:

- møde i *ad hoc* gruppen for vandkemiske parametre, og

- temadag om fagligt grundlag for integration af vandrammedirektivet og habitatdirektivet med fokus på eventuelle muligheder og begrænsninger.

6.3 Det indstilles, at styringsgruppen:

- tager ovennævnte til efterretning,
- efter behov drøfter evt. behov for yderligere møder.

6.4 Amterne og styrelserne opfordres til at orientere om afholdelse af DAVID-møder eller lignende af relevans for styringsgruppen.

7. Status for styringsgruppens arbejde

7.1 Styringsgruppen har aftalt en procedure for udarbejdelse af statusnotater til Aftaleudvalget, hvor et udkast til statusnotat udarbejdes og sendes i høring sammen med udkastet til referat af det senest møde i styringsgruppen.

7.2 Det indstilles:

- at styringsgruppen tager ovenstående til efterretning, og
- at medlemmerne af styringsgruppen i forbindelse med høringen af udkastet til referat samtidigt godkender statusnotatet, som udarbejdes på baggrund af referatet.

8. Eventuelt

8.1 Medlemmerne af styringsgruppen opfordres til at tage evt. relevante emner op under dette dagsordenpunkt.

Bilag 1: Medlemmer af styringsgruppen for marine områder

Bo Riemann (formand)e-mail: bri@dmu.dk

Tlf.: 4630 1360

Mobil: xxxx xxxx

Fax: 4630 1114

Danmarks Miljøundersøgelser

Afdeling for Marin Økologi

Frederiksborgvej 399

Postboks 358

4000 Roskilde

Ole Hermansene-mail: ofh@nja.dk

Tlf.: 9635 1620

Mobil: xxxx xxxx

Fax: 9815 2009

Nordjyllands Amt

Niels Bohrs Vej 30

Postboks 8300

9220 Ålborg Ø.

Verner Hastrup Petersene-mail: vhp@v.stam.dk

Tlf.: 54844880

Mobil: ##

Fax: 54844900

Storstrøms Amt

Vandmiljøafdelingen

Parkvej 37

4800 Nykøbing F

Jan Rasmussene-mail: jan.rasmussen@miljoe.kk.dk

Tlf.: 3366 5846

Mobil: xxxx xxxx

Fax: 3366 7133

Københavns Kommune

Miljøkontrollen

Flæsketorvet 68

1711 København V

Steen Schwærtere-mail: ssc@vejleamt.dk

Tlf.: 7583 5333

Mobil: xxxx xxxx

Fax: 7583 1675

Vejle Amt

Forvaltningen for Miljø og Teknik

Damhaven 12

7100 Vejle

Tonny Niilonene-mail: tn@mst.dk

Tlf.: 3266 0445

Mobil: xxxx xxxx

Fax: 3266 0479

Miljøstyrelsen

Havkontoret (16. kt.)

Strandgade 29

1401 København K.

Stig A. Helmige-mail: sah@sns.dk

Tlf.: 3947 2935

Mobil: xxxx xxxx

Fax: 3927 9899

Skov- og Naturstyrelsen

Habitat- og havkontoret

Haraldsgade 53

2100 København Ø.

Jesper Andersen (sekretær)e-mail: jha@dmu.dk

Tlf.: 4630 1280

Mobil: 20 31 32 21

Fax: 4630 1114

Danmarks Miljøundersøgelser

Afdeling for Marin Økologi

Frederiksborgvej 399

Postboks 358

4000 Roskilde

Bilag 2: Kontaktpersoner mv. i Det Marine Fagdatacenter (M-FDC)

Organisation, planlægning og fagmøder mv.

Jesper Andersen, jha@dmu.dk

Database

Ole Manscher, ohm@dmu.dk

Statistiske metoder

Jacob Carstensen, jac@dmu.dk

Klima og hydrografi

Trine Christiansen, trc@dmu.dk

Vandkemi, ilt og DMU-togter

Gunni Ærtebjerg, gae@dmu.dk

Lys, fluorescens, klorofyl og primærproduktion

Stiig Markager, ssm@dmu.dk

Fytoplankton

Peter Henriksen, pet@dmu.dk

Zooplankton

Torkel Gissel Nielsen, tgn@dmu.dk

Intern belastning

Henrik Fossing, hfo@dmu.dk

Kemiske analyser og sundhedsfarlige stoffer

Britta Pedersen, bpe@dmu.dk

Bundfauna

Jørgen Hansen, joh@dmu.dk

Bundvegetation

Dorte Krause-Jensen, dkj@dmu.dk

Desuden er følgende personer involveret i arbejdet i M-FDC:

- Anne van Acker,
- Peter Bondo Christensen,
- Dan(iel) Conley,
- Karsten Dahl,
- Ingela Dahllöf,
- Alf B. Josefson,
- Martin M. Larsen,
- Steffen Lundsteen,
- Ole Manscher,
- Jens Kjerulf Petersen,
- Michael Bo Rasmussen og
- Jakob Strand.